

ПРЕС КЛИПИНГ

25. децембар 2017.

НАСЛОВИ

Ренолд: Дуално образовање доприноси привредном расту (стр.)

Домаћа привреда би могла одмах да запосли 30.000 ИТ стручњака (стр. 3)

Раднике ни боловање не спасава од отказа; "уговорци" најугроженији (стр. 8)

Нова методологија за накнаде прописује бруто износе (стр. 10)

Најнижа плата у РС ће бити 200 ЕУР? (стр. 11)

Ренолд: Дуално образовање доприноси привредном расту

Извор: Тањуг

Дуално образовање доприноси привредном расту и бољем животу, истакла је шеф Одељења за истраживање образовних система Швајцарског економског института Урсула Ренолд. Дуално образовање доприноси привредном расту и бољем животу, истакла је шеф Одељења за истраживање образовних система Швајцарског економског института Урсула Ренолд.

Ренолд, која је била укључена у дискусију о изради Закона о дуалном образовању у Србији, истакла је за Тањуг да је дуално образовање веома битно за привреду.

"Данас, у ери брзог технолошког развоја, веома је важно да млади стичу што брже нова знања, а то могу најбоље на радном месту. Тимски рад, решавање проблема морају да науче на радном месту", објаснила је она.

Ренолд је истакла да је привреди, као што је српска, важно да може да расте, а то је могуће само кроз повећање производње.

"Ако производња расте онда ће и грађанима бити боље, а то је могуће само ако имате добро образоване људе који могу да помажу привреди", каже она.

Према њеним речима потребно је време за успостављање новог система.

"Неопходно је време док се дијалог са фирмама и другим актерима устали. За примену нових радних профила неопходно је 3 до 5 година", указала је Ренолд.

Она је додала да је најважније сада да се не постављају неки временски рокови, већ да се на пут примене крене заједно.

"Чињеница да је закон израђен и усвојен за свега 15 месеци, те успостављен истовремено дијалог са различитим градовима, је охрабрујући знак", оценила је Ренолд.

Што се закона тиче, истакла је да се Србија налази на добром путу.

"Тешко је прекопирати један закон из једне друге земље, јер су услови другачији. Српска влада учинила је најбоље у изради овог закона. Сада треба тестирати закон у његовој примени. Имате у Члану 40 могућност измене закона. То значи да је закон развојно отворен што је најбоље што је могло да се уради", нагласила је Ренолд.

Указала је да је, путујући кроз многе земље, видела да је недостатак образовног система што превише младих покушава да достигне универзитетску диплому, а касније не може да нађе посао који одговара њиховим квалификацијама.

"Нови Закон о дуалном образовању је важан корак напред, зато што узима у обзир значајне разлике управљања таквим програмима. Важно да актери из пословног сектора и индустрије сарађују. Без посвећености свих тих актера није могуће постићи ефекте које желимо", рекла је Ренолд.

Одбацила је критике да дуални систем ствара јефтину радну снагу и указала да у Швајцарској ученици добијају 20 одсто мање плате од потпуно квалификованог особља, али то виде као стимулацију и улагање у будућу каријеру, током које ће бити добро плаћени.

"Њих обучавају зналци свога заната, а они примају зараду за свој продуктивни допринос. Обучавају их за будућност у којој ће имати повраћај на знање у које сада улажу", нагласила је Ренолд.

Према њеним речима, Закон о дуалном образовању омогућава младима у Србији добар старт у радни живот, а као у Швајцарској добиће добру квалификацију којима ће брже ући на тржиште рада.

Вероника Тасић Вушуровић, генерална менаџерка Иницијативе дигитална Србија, за Данас

Домаћа привреда би могла одмах да запосли 30.000 ИТ стручњака

Пише: Б. Ц.

Компаније које су основале Иницијативу дигитална Србија као непрофитно и невладино удружење ставиле су на располагање своје знање, ресурсе, пословне контакте јер верују да Србија може да постане једна од водећих дигиталних економија у 21. веку.

То каже за Данас Вероника Тасић Вушуровић, генерална менаџерка Иницијативе дигитална Србија. Она додаје да они желе да искористе ову деценију и помогну дигиталну трансформацију у Србији.

- Наш циљ је да створимо окружење у коме ће технолошке компаније, свака у својој области, постати регионални лидери и самим тим довести до отварања нових радних места, као и до већег квалитета живота. У јавности се стално помиње четврта индустријска револуција која је заснована на дигиталним технологијама. Оно што је добра вест за нас је да дигиталне технологије потенцирају знање а не богате природне ресурсе, излаз на море или историјски доминантан положај у глобалној политици и дипломатији. Дакле, знање је моћ, а Иницијатива дигитална Србија има за циљ да омогући да се то знање искористи.

* Који су досадашњи резултати иницијативе?

- Образовање и помоћ стартап пројектима били су у нашем фокусу. Помогли смо да “Петља” уђе у школе. То је онлајн платформа на којој основци уче програмирање у «Сцратч»-у и алгоритме у програмском језику «Путхон». Тако савремене платформе за програмирање нема у многим земљама у Европи. Поред “Петље”, креирали смо први програм који ће стартапима у Србији омогућити да лако долазе до корпоративних клијената и првих бета тестера. Један од највећих проблема јесте налажење првих корисника и некога ко је вољан да тестира ваш производ, поготово уколико се ради о “ентерпрајз” решењу, односно решењу намењеном другим, најчешће великим компанијама.

* Наводите да вам је један од радних задатака стварање позитивних промена. Шта подразумевате под тим?

- Иницијатива дигитална Србија ради на томе да се правни и регулаторни оквир креира и прилагоди како би се омогућио раст и развој ИТ предузетништва, стартапова, дигиталних талената и иновација. Желимо да омогућимо дијалог између кључних политичких, друштвених и економских актера. Наш циљ је да окупимо и мотивишемо све важне учеснике: државне институције, компаније, академске установе, предузетнике, стартап компаније, невладине организације и појединце да се уједине око заједничке визије. Сви треба да удружимо наш труд и ресурсе како бисмо створили окружење које је повољно за развој дигиталне економије.

* Сматрате да се Србија суочава са озбиљним проблемима у сфери дигиталног образовања. Где су највећи проблеми? Шта недостаје, а како ви ту можете дати допринос?

- Потребно нам је више дигиталних стручњака свих профила. Јачање капацитета високошколских установа предуслов је за упис већег броја студената на ИТ и рачунарска усмерења. Улагање у инфраструктуру, наставни кадар и студенте може већ кроз пет година утростручити вредност извоза ИТ сектора, са процењених 800 милиона евра на преко две милијарде. Ове инвестиције могу Србију не само да приближе развијеним државама, већ и да је

позиционирају као једног од лидера на тржишту. Инвестиција у стварање дипломаца у ИТ сектору ће имати неколико непосредних резултата: од повећања просека плата и животног стандарда у Србији, до задржавања младих у земљи.

* Да ли Србије недостаје квалитетан ИТ кадар и која су то занимања која нам највише недостају?

- Квалитет имамо, доказа за то је много. Да ли знате да у Новом Саду постоји компанија које прави највернији 3Д отисак лица који се користи за игрице или израду холограма? Затим, једна од најпознатијих светских онлајн платформи за резервацију пећарошких тура се налази у Београду. Имамо иновативне технолошке компаније са глобално познатим производима. Имамо одличне идеје, али нам је потребно још кадрова и то одмах. Данашње потребе привреде за ИТ стручњацима су далеко веће од капацитета наших високошколских установа. Годишње наши технички факултети образују мање од 2.000 дипломаца у области информационих технологија, што је недовољно за привреду која би могла одмах да запосли многоструко више ИТ стручњака, чак и до 30.000.

* Колико је битна улога државе?

- У стратегији за развој информационих технологија држава је повукла одлучујуће кораке који се тичу технолошког предузетништва, укључујући и модернизацију пореске политике, правног и административног пословног окружења. Недавно је усвојен и један важан документ, Закон о електронском документу, електронској идентификацији и услугама од поверења у електронском пословању. Очекујемо да ће његова пуна примена дати важан замах дигитализацији. Иницијатива дигитална Србија је дала препоруке за решења у домену дигиталног идентитета грађана чији је циљ да се омасови коришћење дигиталног потписа које је тренутно на веома ниском нивоу.

* Писали сте недавно и премијерки Ани Брнабић. Да ли сте добили некакав одговор и колико уопште представници власти имају разумевања за ову тематику?

- Иницијатива дигитална Србија види Владу Србије као партнера са којим сарађује на дигитализацији привреде и друштва. Оснивањем Иницијативе, а касније и писмом, указали смо да спремни да помогнемо процес дигитализације и навели шта су, према нашем мишљењу, предности које доноси већи број школованих ИТ стручњака. Влада је показала заинтересованост за ту тему и тек очекујемо да сазнамо каква им је стратегија том питању. Недавно смо заједно са премијерком Аном Брнабић боравили у Швајцарској, где је она јасно указала на потенцијале Србије у овој области. Бићемо и подршка Влади за организацију скупа "Ворлд.Миндс" у пролеће 2019. Долазак светских познатих научника, привредника и уметника у Београд и њихова интеракција са нашим истакнутим истраживачима, привредницима и хуманистима ће бити подстрек за читаво наше друштво.

О иницијативи

Иницијативу Дигитална Србија (ДСИ) су основале компаније Инфостуд, Мицрософт Девелопмент Центре Србија, Нордеус, Рингиер Ахел Спрингер, Стартит, Севен Бридгес, Телеком Србије, Теленор и ПрицеватерхоусеЦооперс. Сви оснивачи улажу своје ресурсе, мотивисаност својих лидера и њихову мрежу контаката како би водили заједничку националну иницијативу, наводи се на њиховом сајту.

Грађани Шведске сваке године у просеку употребе платну картицу чак 290 пута и то чине готово три пута више него остали становници Европске уније (104 трансакције по глави становника).

Али, када се тај податак упореди са просеком у нашој земљи од само 16 годишњих плаћања путем „пластике“, подаци више говоре о заостајању Србије за светским трендовима него о фанатичној посвећености Скандинаваца безготовинским видовима плаћања.

За пет година у тој земљи кеш би могао да буде потпуно повучен из употребе. Већ сада га избегава више од 70% становништва, док у Србији чак 59% грађана признаје да користи искључиво готовину. И када се на сто ставе сви аргументи за и против пута у безготовинско друштво, јасно је да је неразумевање нових технологија највећа тачка спорења. Швеђани и друге земље које су далеко одмакле у смањењу употребе кеша прве су преломиле кључну дилему - готовина није ништа сигурније средство плаћања нити потврда поседовања неке вредности ако иза ње не стоји држава својим ауторитетом.

Користи наспрам ризика

Зато су одлучили да уместо да институције стоје иза папирних новчаница, гарантују да исту улогу може да одигра систем електронског плаћања. Системски се не мења ништа, а суштински доноси много - смањење стопе криминалитета и повећање личне безбедности, сузбијање сиве економије, смањење трошкова државе, привреде и грађана, обезбеђивање бржих услуга и већег комфора, повећање прилика за запошљавање и раст стандарда.

- Развој безготовинских видова плаћања (картице, е-банкинг, м-банкинг, бесконтактна плаћања...) нарочито је важан за земље попут Србије јер помаже у смањењу тзв. пасивне сиве економије у којој трговац или угоститељ не издаје рачун да би остварио добит, а ми му свесно или не помажемо у томе јер не видимо разлог зашто бисмо га пријавили или не знамо да на ту трансакцију неће бити плаћен порез. Безготовинска плаћања омогућавају да трансакције буду регистроване чак и када рачун није издат. Чињеница да је плаћање обављено електронски и да новац прелази са рачуна купца на рачун продавца чини ток тих средстава видљивим. Порески органи имају инструмент више у рукама када обављају инспекцијски надзор. Процене су да буџет Србије годишње губи више од 120 милијарди динара управо због пасивне сиве економије - каже Виолета Јовановић, извршна директорка НАЛЕД-а.

Шведска није усамљен пример. Анализа коју је НАЛЕД спровео у оквиру пројекта „Подршка Влади Србије у сузбијању сиве економије“ у сарадњи с Немачком развојном сарадњом показала је да бројне земље подстичу развој безготовинских плаћања. Примера ради, Кореја умањује ПДВ за 2% при употреби картица, Јапан и Мексико субвенционисху набавку ПОС терминала, док земље ЕУ смањују износ изнад којег не сме да се плаћа кешом (Шпанија на 2.500 евра, Француска и Италија на 1.000, а Грчка до 500 евра). Индија нуди ниже цене путарине, горива и железнице уколико се плаћа електронски. Такође, Кореја ће до 2020. укинути кованице, а ЕУ од 2019. неће штампати новчаницу од 500 евра. Да е-плаћања не стимулишу само најразвијеније земље сведочи и пример Бугарске, која уводи обавезу коришћења ПОС терминала за целокупни јавни сектор.

Процена да бенефити које безготовинска плаћања могу да донесу друштву далеко надмашују потенцијалне ризике међу којима су најизраженији ризици по безбедност података подстакла је креаторе Националног програма за сузбијање сиве економије (НАЛЕД, Савез за фер конкуренцију и ресорне институције окупљене у владину Стручну групу) да промоција смањења употребе кеша буде једна од кључних мера и активности у оквиру овог стратешког документа. Проглашењем 2017. и 2018. годинама борбе против сиве економије стартовале су и активности на реализацији ове мере, најпре са наградном игром „Узми рачун и победи“ у оквиру које су грађани који су плаћали картицом имали двоструко веће шансе за добитак слањем рачуна и слипа.

Крајем године Министарство финансија и НАЛЕД, уз покровитељство компаније Мастеркард и у партнерству са Социете Генерале банком, Факултетом организационих наука и студентском организацијом Цасе Студу Цлуб организовали су студентско такмичење Цасхлесс Цасе Цхалленге 2017. за најбоље идеје у циљу развоја безготовинског друштва. Такмичењу се одазвало готово 50 студената са девет факултета, а селектовано је 10 идејних решења која су у великом финалу 17. децембра у београдском ИЦТ Хуб-у Плаугроунд представљена стручном жирију организатора у саставу: Виолета Јовановић, извршна директорка НАЛЕД-а; Јелена

Ристић, директор за тржишта Србије, Црне Горе и Босне и Херцеговине у компанији Мастерцард; Горан Питић, председник Управног одбора Социете Генерале банке и председник Савеза за фер конкуренцију; Саша Дулић, в. д. помоћника директора Пореске управе, и Светлана Јовановић, асистенткиња на ФОН-у и виша саветница у кабинету премијерке Србије.

- Сви предлози који су нам стигли показују да такмичари добро разумеју локално финансијско тржиште и утицај технологија на успостављање безготовинског друштва. Нарочито је позитиван сигнал то што смо видели да студентски радови покривају области које су финансијски и пословни сектор већ издвојили као кључне области за развој, као што су већи степен терминализације трговачких локација, али и да имају свеже идеје које се базирају на модерним технологијама. Веома нам је драго што ће нам се ови млади, будући доносиоци одлука прикључити у изградњи безготовинског друштва у Србији - каже Јелена Ристић.

Право учешћа имали су студенти завршних година свих факултета у Србији и веома добру оцену жирија добила је одлучност да решења базирају на већ провереним искуствима у свету како би наша земља што пре ухватила прикључак са развијеним државама.

- Студенти су показали високу свест и разумевање штетности сиве економије по грађане и привреду, а посебно о могућностима које нове технологије пружају у решавању овог проблема. Добили смо низ квалитетних идеја, међу којима су плаћање сатом или прстеном преко РФИД чипа, увођење ПОС терминала на шалтере државних институција, прелазак са штампаног на смарт рачун, увођење еЧитача уместо ПОС терминала на пијацама и развој различитих мобилних апликација за електронска плаћања. Најбоља решења ће можда пронаћи своје место и у Националном програму за сузбијање сиве економије - наглашава Горан Питић.

Шта предлажу студенти?

Највише бодова жири је доделио екипи ЦОНТАЦТЛЕСС WAРRIОРС, студентима београдског ФОН-а Марији Демировић, Јелени Поповић и Александру Ђуканову. „Бесконтактни ратници“ сматрају да би грађанима требало максимално олакшати свакодневна плаћања путем УПОТРЕБЕ ТАГОВА НА ПРИНЦИПУ РФИД ТЕХНОЛОГИЈЕ које би качили на ствари које увек имају уз себе (сат, наруквица, прстен...). За плаћање би било довољно да „геџет“ прислоне ПОС терминалу и трансакција је завршена без потребе да се носи картица или користи мобилна апликација. Они који на тај начин плаћају имали би и право учешћа у тзв. лојалти програмима где би скупили бодове и остваривали значајне уштеде. Трећи сегмент њиховог решења били би дигитални шалтери за е-плаћања које би поставили на местима са високом фреквенцијом као што су аутобуске станице или факултети и тако помогли да се редукују редови на шалтерима. „Проблем који смо идентификовали јесте то што 82% младих између 18 и 29 година ретко или никад не користи безготовинске видове плаћања, а чине 15% популације. Желимо да их активирамо кроз ова три корака и верујемо да бисмо укључивањем 200.000 људи из наше циљне групе смањили пасивну сиву економију за 5%“, рекла је Марија Демировић на представљању.

Другопласирани тим С-ГЕН са београдског Економског факултета (Никола Блажевски, Јелена Ђуровић и Ана Ескић) такође су у фокусу имали младе и одлучили су да реше један веома практичан проблем - плаћање и ПОДЕЛУ РАЧУНА ПУТЕМ МОБИЛНЕ АПЛИКАЦИЈЕ. Њихова идеја омогућила би да један од студената плати целокупни рачун у кафићу (прислањањем телефона ПОС терминалу), а потом кроз апликацију осталима пошаље износ који је потребно да му појединачно надокнаде. Кликом на потврду у пристиглој нотификацији одобравају задуживање свог рачуна и тако је у неколико секунди целокупна трансакција завршена. У анкети коју су спровели при изради решења увидели су да чак 52% студената више пута месечно има проблем са дељењем рачуна, а као предност свог решења овај тим види једноставност и ниске трошкове израде апликације, као и то да није потребна измена регулативе да би било примењено.

До треће позиције стигао је тим 24X са београдског ФОН-а (Ана Јаћимовић, Марија Аврамовић и Ивона Пајчин) који се одважио на наизглед немогуће - УВОЂЕЊЕ БЕЗГОТОВИНСКОГ ПЛАЋАЊА НА ЗЕЛЕНЕ ПИЈАЦЕ. Послуживши се искуствима Шведске, девојке предлажу да продавци уместо каса и ПОС терминала прибаве мобилне еЧитаче картица. „Наше истраживање показало је да би 24% испитаника плаћало картицама на пијаци. То показује да постоји велики јаз између реалне ситуације и жеља корисника јер је на пијацама једино могуће плаћање готовином. Зашто је ПОС терминал тешко увести на пијаце? Он је масиван и робустан, везује се за сложен систем инсталација као што су фискалне касе и рачунари и врло је скуп и неисплатив малопродаји. Наш производ је добро решење јер има особине које су супротне класичном терминалу, а то су мобилност, мале димензије, јефтинија цена и повезивање са таблетом или мобилним телефоном“, истакла је Марија Аврамовић. Предлог тима 24x јесте да Град Београд преко ЈКП Градске пијаце и у сарадњи с банкама набави еЧитаче и даје их продавцима уз закуп тезге.

Уместо техничких решења, екипа ШТЕДИШЕ окренула се обезбеђивању подстицаја за потрошаче као најбољем путу за промоцију е-плаћања. Студенти Лена Недић, Немања Живковић и Урош Арсенијевић (ФОН) ОСМИСЛИЛИ СУ ПОРОДИЧНУ ШТЕДЊУ, у оквиру које би трансакције свих чланова домаћинства путем картица биле евидентирание и остваривали би право на повраћај дела пореза, а ту уштеду могли би да искористе за плаћање рачуна за струју или путовања по Србији. „Чак 89% испитаника поседује рачун у банци, али 85% њих ретко или никада плаћа безготовински. Ипак, 74% испитаника је рекло да би чешће плаћало безготовински уколико би на тај начин остварили одређене погодности. Наша циљна група су родитељи „пуног гнезда“ зато што они доносе финансијске одлуке у породици“, представио је ову идеју Немања Живковић.

Практичност и комфор који нуде безготовински видови плаћања били су водиља и девојкама из тима НИКА (ФОН). Тања Тошић, Драгиња Нина Николић и Теодора Јанковић верују да је РЕШЕЊЕ У МУЛТИФУНКЦИОНАЛНОЈ КАРТИЦИ која би обједињавала личну карту, возачку дозволу, здравствену књижицу и платну функцију. До 2020. на овај начин оствариле би потпуну финансијску инклузију шест милиона грађана Србије јер би уз издавање мултифункционалне картице сваки пунолетни грађанин аутоматски добијао и отворен рачун у банци по свом избору. „Државна документа уливају сигурност и управо ту сигурност желимо да искористимо како бисмо стекли поверење грађана у електронски платни систем и укључили их у безготовинско друштво“, истакла је Тања Тошић. Слично решење већ је примењено на Малдивима, а додатни бенефит мултифункционалне картице било би њено повезивање са порталом еУправа где би сваки грађанин имао свој налог и електронски обављао административне процедуре.

Екипа УМРЕЖАВАЊЕ снаге је усмерила на СУЗБИЈАЊЕ СИВЕ ЕКОНОМИЈЕ У ТРГОВИНИ АКЦИЗНИМ ПРОИЗВОДИМА. Милица Лукић, Јелена Милановић и Раде Павловић са београдског Економског факултета решење виде у обавезивању малопродаје на поседовање ПОС терминала уколико продају акцизну робу. У замену за ту обавезу, они би добили прилику да стекну пореске олакшице уколико би мотивисали муштерије да акцизну робу плаћају безготовински и на тај начин остваре најмање 70% промета. „Акцизни производи су браћа Далтон наше сиве економије. Део су свакодневних трансакција и тзв. везане куповине јер их не купујемо посредно већ заједно са другим производима. Тиме ћемо омогућити да се и проблематични и непроблематични производи плаћају безготовински“, рекао је Раде Павловић.

Тим АД ВИЦТОРИАМ са новосадског Факултета техничких наука (Наташа Чачић, Наташа Плавша и Јована Пуповац) УНАПРЕДИО БИ СИСТЕМ ФИСКАЛИЗАЦИЈЕ И ФИСКАЛНИМ ИСЕЧЦИМА ДОДАО QR КОД у циљу формирања електронског рачуна. Путем Смарт рачун апликације купац би својим мобилним телефоном скенирао QR код и плаћао. Аутоматски би

био формиран електронски рачун који би био меморисан у систему и више не би било потребе да грађани узимају и чувају папирни исечак у случају рекламације производа. Чланице екипе Ад Вицториам истакле су и додатну погодност апликације - могућност праћења потрошачких навика јер би могла да обавештава власника колико троши на исхрану, козметику, комуналије или друге потребе.

У такмичењу Цасхлесс Цасе Цхалленге 2017. учествовали су и студенти Економског факултета Суботица, Природно-математичког факултета Нови Сад, Економског факултета из Ниша и београдског Факултета политичких наука, који су такође своја решења базирали на новим технолошким достигнућима, мобилним апликацијама и смарт картицама.

Главна награда за првопласирани тим је плаћена стручна пракса за сваког члана у трајању од шест месеци у компанији Мастерцард, Социете Генерале банци и НАЛЕД-у. Награда за све чланове три првопласирана тима су таблет рачунари, промотивни и други поклони, а наградним фондом предвиђена је и промоција радова пет најбољих тимова на сајту .

У Србији је досад издато 7.022.398 дебитних и кредитних картица, али се скоро половина не користи, а и многе активне служе само за подизање новца с банкомата. Нове картице се и даље одобравају уместо да се ради на повећању прихватне мреже где је тренд супротан. У овој години број ПОС терминала пао је са 84.412 на 72.521 или 14%.

Према подацима истраживања МастерИндекс компаније Мастерцард о финансијским навикама и потребама активних корисника картица (из 2017), показало се да је Србија доминантно дебитно тржиште јер 74% испитаника користи дебитне картице, од чега 47% користи искључиво дебитне производе, а 37% испитаника има и дебитну и кредитну картицу, што је раст од 24% у односу на 2016. годину, док 8% испитаника користи само кредитне картице. Локације на којима би грађани желели да плаћају картицама, али тренутно нема довољно или нема уопште ПОС терминала су све државне и општинске институције (41%), пијаце (22% испитаника), телекомуникационе компаније (21%) и локалне продавнице (20%).

Неповерење грађана у санкционисање сиве економије

Примери сиве економије са којима се најчешће сусрећемо у пракси укључују неиздавање фискалних рачуна, непријављивање радника, исплата зарада на руке, шверц робе, обављање делатности без регистроване фирме, продаја акцизне робе (дуван, алкохол, кафа, бензин) на улици. Грађани Србије у истраживањима НАЛЕД-а показују да добро познају негативне ефекте сиве економије по права радника и потрошача, као и приходе државе, али чак 40% не види да њих директно погађа. Изазов остаје спремност да лично допринесу сузбијању јер би само 22% пријавило продајно место на којем не добију фискални рачун док би тек 33% пријавило послодавца који их запошљава на црно, највише зато што већином не виде да држава адекватно кажњава оне који раде у сивој зони (66% одговора). Добра вест је да ресорне институције и даље имају подршку 90% грађана да сузбију сиву економију.

Раднике ни боловање не спасава од отказа; "уговорци" најугроженији

Извор: Дневник

НОВИ САД: Према подацима Републичког фонда за здравствено осигурање, током прошле године боловања дужа од месец дана користило је 320.285 запослених. Трећину тог броја, тачније 31,3 одсто, чине труднице односно боловања због болести или компликација у вези са одржавањем трудноће.

Међутим, сваки десети пацијент је на боловању због тумора, а приближно исти проценат било је и оних са мишићно-коштаним болестима.

Број радника који одлазе на боловање дуже од месец дана, па и краће од тога, из годину у годину опада.

Једни од боловања одустају због тога што у то време добијају за 35 одсто нижу зараду, а други из страха да не остану без радног места. Но, како болест не бира, као што ни радници не могу да бирају да ли ће бити запослени на одређено или неодређено време, догађа се да у току радног односа оболе и да су због тога принуђени да користе вишемесечно боловање.

Проблема нема или га барем има много мање уколико су у радном односу на неодређено време, али уколико имају уговор о раду на одређено време, онда их од отказа не може спасти ни карцином.

Да су прописи такви осетиле су и Виолета Петровић из Ниша и Весна Марковић из Београда, које су услед терапије за лечење карцинома добиле отказ, јер им је истекао уговор о раду.

Отказ које су ове раднице, а сасвим сигурно их има и више али нису доспеле у жижу јавности, добиле није незаконит и с те стране се нема шта приговорити послодавцу.

Наиме, њему Закон о раду даје то право, јер тренутно у њему нема члана који би забранио послодавцу да уручује отказе радницима оболелим од карцинома или неке друге тешке болести, уколико они имају уговор о раду на одређено време.

Када то време утврђено уговором о раду истекне, следи отказ или његово продужење.

Послодавац штити свој интерес и када зна да је радник тешко болестан, а истекао му је уговор о раду, често му даје отказ и прима здравог.

Председник УГС “Независност” Зоран Стојиљковић тврди да је за “све крив” Закон о раду који је донео флексибилне облике радног ангажовања и тиме оставио раднике потпуно незаштићене.

Флексибилни облици радног ангажовања, као што је могућност склапања уговора на свега месец дана, и то у трајању до две године, довели су до тога да су радници потпуно незаштићени. Међутим, не можемо ни сву кривицу свалити на послодавце и не мислим да само они треба да сносе терет радника који се разболе. Тренутно не постоји механизми државе који би заштитили људе који су у било којој врсти социјалне несигурности, објаснио је Стојиљковић. Држава нема механизме ни да заштити раднике на неодређено време уколико су они често на боловању или га користе како би се лечили од тешких обољења.

Такви радници су такође у великом ризику од губитка радног места, јер код израде сваке нове систематизације и реорганизације, они су први “на удару”.

Први човек Института за медицину рада објашњава да и поред законских норми о прописаним критеријумима за системским, периодичним, али и претходним прегледима, они се не одвијају како треба и како радници заслужују.

У складу с тим, сучени смо са врло спорним тендерима за преглед радника, јер неко у томе види чист бизнис, а не бригу о здрављу запослених. Један динар уложен у превентиву, спасава 16 динара потрошених за лечење радника, истиче др Миловановић.

Такође, послодавци у Србији се жале да радници, посебно у време сезонских послова, злоупотребљавају боловање како би радили на њивама и да им они ништа не могу.

Због тога држава чак размишља да донесе посебне прописе о боловању радника, мада и сада према Закону о здравственом осигурању, газде могу да ураде контролу боловања и вештачења здравственог стања запосленог.

То, пак, не значи да могу сами да их контролишу у виду ненајављене кућне посете, већ морају упутити захтев РФЗО да оболелог радника прегледа одговарајућа лекарска комисија.

Директор Института за медицину рада “Драгомир Карајовић” др Александар Миловановић не спори да има и лажних боловања, али истиче да су и установљени критеријуми колико дана боловања се добија за одређено обољење.

Утврђено је и колико дана поштеде следи након неке операције, колико траје рехабилитација после неке интервенције или обољења, а самим тим поштеда од посла не може, или не би требало, да траје у недоглед.

Истиче да Институт за медицину рада нема податке о дужини трајања радничких боловања, јер они не воде евиденцију или статистику о боловањима, јер је РФЗО пре седам-осам година другостепене комисије за процену радне способности “превео” у своју надлежност и практично “преотео” посао специјалистима медицине рада.

Међутим, свуда у свету постоји специјализација медицине рада. И на социјалистичком истоку и на капиталистичком западу, па не видим зашто не би постојала и у Србији. Специјалиста медицине рада је једини едукован и верзиран да препозна професионалне болести, али и да обави правилну оцену радне способности, оценио је др Миловановић.

Он тврди да је период транзиције, која овде траје више од две деценије, погубан по здравље радника јер више не постоји одговарајућа брига о његовом здрављу.

Више не постоји одговарајућа брига о здрављу радника, онаква каква је постојала у доба социјализма, служба медицине рада на коју су наши радници навикли и на коју су могли увек да рачунају. Сваки сегмент радничког здравља је битан. Уколико се макар мало занемари здравље било ког појединца, нарочито запослених припадника најосетљивијих група – младих, жена, трудница – лако може доћи до потпуног губитка здравља, а самим тим и пада продуктивности и радне способности, сматра др Миловановић.

Љубинка Малешевић

Нова методологија за накнаде прописује бруто износе

Извор: Дневник

Након што је Скупштина Србије усвојила измене и допуне Закона о запошљавању и осигурању за случај незапослености, од 1.јануара наредне године биће промењен начин обрачуна новчане накнаде.

Наиме, промењена је методологија утврђивања висине и обрачуна новчане накнаде, која се више не упоређује с минималном зарадом већ је прописан њен бруто износ. Бруто износ најнижег и највишег износа новчане накнаде је од 22.390 до 51.905 динара и усклађује се једном годишње.

Уводе се и нови параметри за утврђивање висине и обрачуна износа новчане накнаде. Од Нове године то ће бити укупна зарада, односно накнада зараде, основица осигурања и висина уговорене накнаде у последњих 12 месеци који претходе месецу у коме је престао радни однос. Просечна годишња зарада по запосленом је она исплаћена у Србији према последњим подацима РСЗ у тренутку остваривања права на новчану накнаду.

Изменама је прописана и основица дневне новчане накнаде у износу од 1.000 динара и она у себи садржи припадајуће доприносе за здравствено, пензијско и инвалидско осигурање. Ова основица дневне новчане накнаде се усклађује једном годишње с годишњим индексом потрошачких цена у претходној календарској години.

Промењена је методологија утврђивања висине и обрачуна новчане накнаде, која се више не упоређује с минималном зарадом већ је прописан њен бруто износ. Бруто износ најнижег и највишег износа новчане накнаде је од 22.390 до 51.905 динара и усклађује се једном годишње. НСЗ саопштава да ове измене заправо омогућавају свим лицима која остану без посла да сазнају на колики износ новчане накнаде могу да рачунају у моменту престанка радног односа,

односно престанка осигурања. Сви који су заинтересовани да им се новчана накнада утврди и касније обрачунава и исплаћује по садашњим прописима, дакле онима који важе још неколико дана, треба да се пријаве на евиденцију незапослених у филијали НСЗ према месту пребивалишта и да захтев поднесу најкасније до 31.децембра 2017.

Поступци започети пре ступања на снагу измена овог закона окончаће се по одредбама по којима су и донети. Другим речима, они који су и пре примали новчану накнаду, а она им припада и наредних месеци, добијаће исти износ и на њих се неће примењивати нови начин обрачуна. Такав начин исплате за њих важи све до истека рока на који им је право на новчану накнаду утврђен.

Љ.Малешевић

Новчану накнаду прима 36.469 незапослених

На крају октобра ове године 36.469 незапослених примало је месечну новчану накнаду за случај незапослености, а просечна нето вредност износила је 16.201,57 динар. Новчана накнада исплаћује се незапосленом од три до 24 месеца, у зависности од стажа пре доласка на евиденцију НСЗ-а. Изузетно, новчана накнада припада незапосленом у трајању од две године само уколико му до испуњавања првог услова за одлазак у пензију оне недостају, док сви остали новац добијају од три месеца до годину дана.

Најнижа плата у РС ће бити 200 ЕУР?

ИЗВОР: АТВ НЕДЕЉА

Бањалука -- Најнижа плата у Републици Српској биће повећана на 410 конвертибилних марака, тврди бањалучка “Алтернативна телевизија”.

Како “АТВ” наводи, ова информација им је потврђена у Влади РС.

Међутим премијер Српске Жељка Цвијановић није желела да коментарише ове наводе и каже да ће све бити јасно у уторак 26. децембра.

Ни председник Савеза синдиката Републике Српске Ранка Мишић није желела да коментарише ове наводе.

Са друге стране, Драгутин Шкребић, председник Уније удружења послодаваца Српске је рекао да ће се још преговарати о најнижој плати, али каже да Унија нема ништа против тога, преноси “АТВ”.

“Ми, руководство Уније, смо условно прихватили и требају нам ставови Скупштине да одговоре, ако они одговоре и прихвате то, ми немамо ништа против”, каже Драгутин Шкребић, председник Уније удружења послодаваца РС.

Свакако, каже Шкребић, најнижа плата неће бити у складу са растом просечне али и цена генерално.

“Кад смо некада доносили унапред меру и дефинисали да ће доћи до подршке незапосленим породиљама од 405КМ, ми смо већ тада желели да сугеришемо да је то најнижи износ који може доћи у обзир, да је то став Владе. Све преко тога подржавам да се договори синдикат и послодавци”, рекла је Жељка Цвијановић, председник Владе РС.

О минималних 405КМ, преговарали су на сједници Економско-социјалног савјета прије два мјесеца и нису се усагласили јер су синдикалци тражили да то ипак буде 418КМ. Минималац у Српској тренутно износи 395КМ, па ће, са новим од 410 повећање бити 15КМ, што је за 10КМ мање повећање од оног лани.